

**Till samtliga Skolledare
inom Västra Götalandsregionen**

ALLERGIRONDER/INNEMILJÖKONTROLL/ FÖDOÄMNESÖVERKÄNSLIGHET.

Fortsatt kampanj – konkreta insatser från er betyder mycket

Hej,

Nu fortsätter kampanjen för allergironder och inomhusmiljökontroll samt födoämnesöverkänslighet, metoder och kunskap som kan vara till mycket god hjälp när ni vill göra lokala insatser för att minska bl.a. allergiproblemen.

I det här brevet hittar du inbjudningar till tre spännande utbildningar. De riktar sig till olika målgrupper, men har det gemensamma syftet att få igång lokal aktivitet mot allergier, och att skapa en bättre och säkrare miljö inom förskola och skola.

På utbildningarna kommer vi att visa att det ofta är enkla åtgärder som ger goda resultat.

Och nu är det lättare att komma igång, tack vara handfasta hjälpmedel och metoder omkring egenkontroll och matsäkerhet.

Vi visar också att allergironderna med fördel kan kombineras med andra delar av det lagbundna systematiska arbetsmiljöarbetet. Det går utmärkt att samordna allergifrågan med kontrollerna av hälsa, miljö och säkerhet.

Syftet med utbildningarna är att ge verktyg, metoder och kunskaper om vilka konkreta åtgärder som kan sättas in. Målet är att förstärka egenkontrollen, så att skolan får egna resurser att upptäcka, analysera och åtgärda allergirelaterade problem.

Information och checklistor finns på www.vgregion.se/folkhalsa/allergi.

Med vänliga hälsningar från
/ Sten-Axel Wikenstedt
Utvecklingsledare på Folkhälsokommitténs kansli
Västra Götalandsregionen

Göteborg den 15 augusti 2005

Till dig som är vaktmästare/fastighetstekniker, miljöombud, skyddsombud, skolmåltidspersonal, kostansvarig eller liknande, studie och yrkesvägledare, skolhälsovårdspersonal, lokalvårdare, allergiombud, pedagogisk personal, skolledare m fl.

”Konkreta åtgärder mot allergibesvär i miljöarbetet”

Inbjudan till en grundutbildning som ger dig konkreta tips och idéer om hur du kan minska allergiproblemen i din verksamhet

Du kan göra mycket på egen hand för att minska allergiproblem. Ofta är det de enkla åtgärderna som ger de bästa resultaten. Hur kvalitetssäkra vardagens rutiner? Att ha rätt temperatur i lokalerna är ett exempel. Det finns skolor som sänkt sin energiförbrukning med hela 16 procent, samtidigt som de fått en mycket bättre inomhusmiljö.

Allergironder är ett mycket effektivt sätt att spåra upp orsaker till allergiproblem. Metoden är väl beprövad och i Västra Götalandsregionen vill vi göra den tillgänglig för många fler. Med fördel kan allergironder kombineras med det lagbundna systematiska arbetsmiljöarbetet i den så kallade miljöronden. På detta sätt samordnas allergifrågan med kontrollerna av hälsa, miljö och säkerhet. Detta är en nyhet som vi är säkra på att många kan få stor nytta av.

På grundutbildningen möter du experter som delar med sig av sin kunskap om allergier, åtgärder mot allergier, allergironder och systematiskt arbetsmiljöarbete. De ger dig kunskaper och impulser som du får stor nytta av i ditt dagliga arbete.

Utbildningen är en del av en större kampanj. Målet är att få igång mer av lokal och målinriktad aktivitet mot allergier. Läs gärna mer på www.vgregion.se/folkhalsa/allergi

Grundutbildningen är avgiftsfri och du är mycket välkommen.

Trollhättan	31 okt.	kl. 9.00-16.15	Folkets Hus/Kulturhuset, Kungsgatan 25 , Trollhättan
Göteborg	1 nov.	kl. 9.00-16.15	Burgården konferenscenter (intill Scandinavium) Skånegatan 20, Göteborg

Välkomna

Sten-Axel Wikenstedt
Utvecklingsledare på Folkhälsokommitténs Kansli
Västra Götalandsregionen

Program

för grundutbildningen

”Konkreta insatser mot allergibesvär i miljöarbetet”

Program för utbildningarna i **Trollhättan** och **Göteborg**:

- 09.00 Allergiepidemin, Representant för Regionens barnallergivård/Göteborg
Överläkare *Per Möllborg* NU-sjukvården/Uddevalla
- 09.45 Den fysiska innemiljön, *Ingemar Samuelsson*, teknisk direktör och adjungerad
professor, Statens Provnings- och Forskningsinstitut.
- 10.30 Kaffe
- 11.00 Den fysiska innemiljön (forts)
- 11.45 Lunch (på egen hand)
- 13.00 Allergironder, praktiskt arbete, *Carina Hååg*, informationsansvarig Astma- och
Allergiförbundet
- 13.45 Allergironder/innemiljökontroll, praktiskt exempel från Östra Göinge kommun,
Kai Marklin, utvecklingsledare, Göinge utbildningscenter.
- 14.45 Kaffe
- 15.15 Samordning av olika kontroller av miljö- och hälsoskydd, arbetsmiljö och säkerhet,
Lasse Lind, projektledare Miljösamverkan Västra Götaland
- 15.45 Frågestund
- 16.15 Avslutning

Göteborg 15 augusti 2005

Målgrupp för denna fördjupningsutbildning kan vara skolsköterskor, vaktmästaren/fastighetstekniker, skyddsombud, miljöombud, lokalvårdare, allergiombud, pedagogisk personal (lärare, förskolelärare, yrkeslärare etc.) m.fl.

”Fördjupa åtgärder mot allergibesvär i Miljöarbetet”

Inbjudan till en fördjupningsutbildning under två dagar som ger dig konkreta verktyg om hur du kan förbättra inomhusmiljön utifrån brukarnas behov.

Vi vill fördjupa kunskaperna hos den som i praktisk verksamhet kan göra insatser för skolans arbetsmiljö. Syftet är att ge verktyg, metoder och kunskaper om vilka åtgärder som kan sättas in. Målet är att förstärka egenkontrollen, så att skolans egna resurser kan upptäcka, analysera och åtgärda allergirelaterade problem. I flera fall upptäcker vi dessutom att åtgärder mot allergier får andra positiva effekter. Det finns många exempel på skolor som sänkt innetemperaturen för att få bättre luft. Det sparar samtidigt energi. Ovanpå detta mår alla elever och all personal bättre.

På fördjupningsutbildning möter du experter i huvudsak från Lunds Universitet som delar med sig sin erfarenhet bl.a. från Östra Göinge kommun. Dag ett är mer teoretisk och dag två mera praktisk.

Kostnaden subventioneras av Folkhälsokommitténs Kansli, Västra Götalandsregionen.

Avgiften är 1 100 kr för två dagar per deltagare.

OBS! Deltagarna får själv ordna med logi. Alla övriga omkostnader står arrangören för .

Begränsat antal platser till max 20 personer/kurs
Utbildningen är en del i en större kampanj. Läs gärna mera på
www.vgreion.se/folkhalsa/allergi.

Fördjupnings Kurs Nr 1

Öckerö 21-22 nov.

Öckerö kommun (plats och vägbeskrivning kommer i den personliga kurskallelse)

Fördjupnings Kurs Nr 2

Grebbestad 5-6 dec.

Grebbestad Folkhögskola

Faktura sänds i samband med kallelse.

Välkomna

Sten-Axel Wikenstedt

Utvecklingsledare på Folkhälsokommitténs Kansli, Västra Götalandsregionen.

”Fördjupade åtgärder mot allergibesvär i Miljöarbetet”.

Kursinnehåll för utbildningen i Öckerö och Grebbestad

Dag 1 – Teori

kl. 09.00	Samling, information och kaffe
kl. 09.30	Miljöbalken tillämpning i skolan Ventilationsteknikens grunder med varierande systemval Vanliga brister och fel i skolor som avser ventilation, klimat, fukt och emissioner
kl. 12.00	Lunch
kl. 13.00	Termiskt Klimat inom skolområdet Genomgång av enkla mätningar med tillhörande instrument Enkäter och allergirond redovisat och genomförs med samtliga deltagare Drift- och underhållsplaner granskas och kommenteras.
kl. 17.00	Avslutning.

Dag 2 – Praktik

kl. 09.00	Enkät och allergirond genomförs praktiskt Mätningar (Temperatur, relativ fuktighet, drag, tillufttemperatur, tilluftens strömningsbild, tryckbalans mellan rummen och till respektive från-luftsflöde) Besiktning av fläktrum
kl 12.00	Lunch
kl 13.00	Mätresultat och enkätrosor analyseras och protokollförs Presentation av mätresultat mm.
kl. 16.00	Avslutning.

Göteborg den 15 augusti 2005

Till all pedagogisk personal och till dig som planerar, lagar och serverar mat i förskola och skola

”Gott, nyttigt och tryggt”

Inbjudan till seminarier som hjälper dig att skydda barn med födoämnesöverkänslighet

Alla förskole- och skolbarn ska kunna äta gott, nyttigt och samtidigt känna sig helt trygga i förvissningen om att det de får i sig är mat som passar deras förutsättningar. Men eftersom alla barn inte är lika, är detta en fråga som ofta blir komplicerad för all personal inom förskola och skola. Hur tryggar man rutinerna inom förskolan och skolan, så att allt fungerar som det ska? Det finns en rad missförstånd och begreppsförvirringar om barn med födoämnesöverkänslighet. När du lär dig mer om vad som verkligen gäller, blir det lättare både för elever och personal.

På våra seminarier presenterar vi en mycket bra handledning för förskola och skola. **”Gott, nyttigt och tryggt”** är en ny bok som skrivits av en arbetsgrupp med några av de främsta företrädarna för kunskaper inom födoämnesöverkänslighet. Med bokens hjälp kan du uppdatera dina kunskaper, få handfasta tips om hur du tryggar mathanteringen och se hur ansvaret för de här frågorna fördelas.

Allt är lättåtkomligt och smakfullt serverat på ett litet antal sidor. På seminariet får du en introduktion till **”Gott, nyttigt och tryggt”**. Bland föreläsarna hittar du flera av författarna.

Ett nytt upplevelsepedagogiskt material presenteras, det är anpassat till dig i klassrummet som handlar om födoämnesöverkänslighet.

Detta är ett utmärkt tillfälle för dig att göra ditt arbete lättare och säkrare.

Seminariet är avgiftsfritt och du är mycket välkommen.

Trollhättan 1/11 Folkets Hus/Kulturhuset, Kungsgatan 25, Trollhättan

Göteborg 2/11 Burgårdens Konferenscenter, Skånegatan 20
(Bredvid Skandinavium), Göteborg

Välkommen

Sten-Axel Wikenstedt

Utvecklingsledare på Folkhälsokommitténs Kansli, Västra Götaland

Program

Gott, nyttigt och tryggt! Allergi och överkänslighet för födoämnen.

Moderator: Lisbeth Sundén Andersson

kl. 09.00	Inledning	Lisbeth Sundén Andersson Astma och Allergiföreningen för familjer, Göteborg Sten-Axel Wikenstedt, Folkhälso- kommittén
kl. 09.15	Födoämnesöverkänslighet	Nils Åberg Överläkare i barnallergologi
kl. 09.45	Åtgärder vid en födoämnes- reaktion	Mainor Åmark Allergikonsulent
kl. 10.00	Förskolan och skolans ansvarsområden	Cecilia Renman, skolöverläkare
kl. 10.30	Kaffe/te och fralla	
kl. 11.00	Praktiska synpunkter vid matöverkänslighet.	Andrea Mikkelsen, dietist
kl. 11.30	Trygg och säker mathantering vid födoämneskänslighet i förskola och skola	Mainor Åmark, Allergikonsulent
kl. 12.00	Diskussion	
kl. 12.30	Upplevelsepedagogik Presentation av nytt undervisningsmaterial vid födoämnesöverkänslighet	Elisabeth Axelsson Hälsöäventyret OASEN, Vara
kl. 13.00	Avslutning	

Utbildningen är anordnad av Folkhälsokommittén i Västra Götalandsregionen i samarbete med Göteborgs Stads Allergikommitté.

Upplysningar om utbildningen lämnas av:

Sten-Axel Wikenstedt, utvecklingsledare Folkhälsokommitténs kansli,
tel: 0703-40 75 21, e-mail: sten-axel.wikenstedt@vgregion.se

Mainor Åmark, allergikonsulent, Astma & Allergienheten, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, tel: 031-343 47 84, e-mail: mainor.amark@vgregion.se

ANMÄLAN

Jag/vi anmäler oss till:

Grundkurs innemiljö

☐	Trollhättan	31 okt.	kl. 9.00-16.15	Folkets Hus/Kulturhuset, Kungsgatan 25, Trollhättan
☐	Göteborg	1 nov.	kl. 9.00-16.15	Burgårdens konferenscenter (intill Scandinavium)Göteborg

Fördjupningskurs innemiljö

☐	Öckerö	21 nov.	kl. 9.00-17.00	Öckerö kommun
		22 nov.	kl. 9.00-16.00	Öckerö kommun
☐	Grebbestad	5 dec.	kl. 9.00-16.15	Grebbestad Folkhögskola
		6 dec.	kl. 9.00-16.15	Grebbestad Folkhögskola

Grundkurs Födoämnesöverkänslighet

☐	Trollhättan	1 nov.	kl. 9.00-13.00	Folkets Hus/Kulturhuset, Kungsgatan 25, Trollhättan
☐	Göteborg	2 nov.	kl. 9.00-13.00	Burgårdens konferenscenter (Scandinavium) Göteborg

Anmälan insändes senast den 15 oktober 2005 till:

Ewa Hjelte, Regionens Hus, 462 80 Vänersborg, e-post: ewa.hjelte@vgregion.se
eller fax: **0521-27 55 45** /var vänlig och texta/

Namn: .....

Befattning: .....

Namn: .....

Befattning: .....

Förvaltning/arbetsplats: .....

OBS! Fullständig fakturaadress .....

.....